

**ДЕРЖАВНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВІННИЦЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ІНСТИТУТ**

СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ

Сертифікована на відповідність ДСТУ ISO 9001:2015 (ISO 9001:2015, IDT)

Кафедра менеджменту та адміністрування

ЗАТВЕРДЖЕНО
Постанова вченої ради
27.02.2023
протокол № 3, п. 3

ВВЕДЕНО В ДІЮ
Наказ від 28.02.2023 № 25

**ТЕОРІЯ ОРГАНІЗАЦІЇ /
THEORY OF ORGANIZATION**

Робоча програма

Ступінь вищої освіти	«бакалавр» /	bachelor
Галузь знань	07 «Управління та адміністрування» /	Management and administration
Спеціальність	073 «Менеджмент» /	Management
Освітня програма	«Менеджмент організацій» / «Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності» /	Management of Organizations of Management of foreign economic activity

Розробник: Заюков Іван, доктор економічних наук, доцент

Гарант освітньої програми «Менеджмент організацій» – Іванченко Галина, кандидат економічних наук, доцент

Гарант освітньої програми «Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності» – Семенюк Ірина, кандидат економічних наук, доцент

Обговорено та схвалено на засіданні кафедри менеджменту та адміністрування від 07.02.23 р., протокол № 2; на засіданні вченої ради факультету економіки, менеджменту та права від 20.02.2022 р., протокол № 02.

Рецензенти:

Лозовський Олександр, кандидат економічних наук, доцент;

Небава Микола, кандидат економічних наук, професор, професор кафедри економіки підприємства та виробничого менеджменту Вінницького національного технічного університету.

Редактор: Фатєєва Т.
Комп'ютерна верстка: Тимощук М.

Підп. до друку 17.03.2023. Формат 60x84/16. Папір офсетний
Друк ксероксний. Ум. друк. арк. 1,10.
Обл.-вид. арк. 0,85. Тираж 2. Зам. № 45.

Редакційно-видавничий відділ ВТЕІ ДТЕУ
21000, м. Вінниця, вул. Хмельницьке шосе, 25

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ:

Мета вивчення дисципліни: метою вивчення дисципліни «Теорія організації» є визначення теоретичних засад організації з позиції формування її законів, принципів; питання генезису організації; дослідження двоїстої сутності організації як системи та як процесу, теоретичних засад організації як об'єкта управління; виявлення сутності організаційного проектування як процесу формування організаційної структури.

Теорія організації є своєрідною філософією організаторської діяльності. Вона озброює знанням організаційних законів, принципів і правил, потрібних для вироблення сучасного організаторського мислення, уміння практичної реалізації. Знання теорії організації служить для вироблення навиків системного та комплексного підходів до вирішення прикладних завдань. Це знання дозволяє бачити і аналізувати з погляду реалізації організаційних відносин, першопричини успіхів і невдач; раціонально комбінувати і сполучати для досягнення певної мети різноманітні елементи в цілісні утворення.

1. *Завданнями* дисципліни «Теорія організації» є:

- формування основоположних уявлень про закони, принципи і механізми функціонування організаційних систем;
- вироблення навичок з вивчення діяльності сучасних організацій;
- вивчення основ створення організацій нової формації і управління ними в умовах ринку.

2) *виробити вміння:*

- здатність розчленовувати організацію на окремі елементи з метою виявлення проблем та пошуку шляхів підвищення ефективності їх функціонування;
- здатність здійснювати оцінку внутрішнього й зовнішнього середовища організації з позиції загроз та можливостей її розвитку;
- здатність виявляти фактори, що обумовлюватимуть доцільність формування певного типу організаційної структури та будувати проєкт організації;
- здатність використовувати систему законів та принципів організації;
- здатність визначати види та класифікувати організації за різними ознаками;
- здатність формувати проєктів організації;
- здатність будувати структури організації;
- здатність використовувати принципи централізації і децентралізації в системі управління організацією;
- здатність використовувати інформаційні технології в процесі організації управління організаційними системами;
- здатність забезпечити раціоналізацію організаційної діяльності;
- здатність проводити оцінку соціально-економічної діяльності організації.

3) *розвинути пізнавальну активність та самостійність студентів, сформувати навички саморозвитку та самовдосконалення впродовж життя.*

Результати вивчення навчальної дисципліни та її місце в освітньому процесі.

Дисципліна «Теорія організації» належить до циклу професійної підготовки компонентів освітніх програм «Менеджмент організацій» та «Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності», викладається на першому курсі у першому семестрі загальним обсягом 180 годин / 6 кредитів. Результатом вивчення навчальної дисципліни «Теорія організації» для освітніх програм «Менеджмент організацій» та «Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності» є формування комплексу компетентностей:

- **інтегральна компетентність:** здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері менеджменту, які характеризуються комплексністю і невизначеністю умов, що передбачає застосування теорій та методів соціальних та поведінкових наук.

- **загальні компетентності:**

ЗК 2. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 5. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

- **спеціальні компетентності:**

СК 1. Здатність визначати та описувати характеристики організації.

СК 2. Здатність аналізувати результати діяльності організації.

СК 4. Вміння визначати функціональні області організації та зв'язки між ними.

- **програмні результати навчання** здобувачів з навчальної дисципліни «Теорія організації» полягають:

ПРН 2. Зберігати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя.

ПРН 7. Виявляти навички організаційного проектування.

Міждисциплінарні зв'язки: програма упорядкована відповідно до циклу професійної підготовки компонентів освітніх програм «Менеджмент організацій» та «Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності», є базою для вивчення наступних нормативних дисциплін.

Критерії оцінювання результатів навчання

Рівні компетентності	За шкалою ДТЕУ	Критерії оцінювання
Високий (дослідницький)	90–100	Має обґрунтовані та всебічні знання з дисципліни, вміє узагальнювати та систематизувати набуті знання; самостійно знаходить джерела інформації та працює з ними; проводить власні дослідження, може використовувати набуті знання та вміння при розв'язанні задач, які потребують розроблення, впровадження та експлуатації захищених інформаційних і комунікаційних систем.
Достатній (частково-пошуковий)	82–89	Володіє навчальним матеріалом, вміє зіставляти та узагальнювати, виявляє творчий інтерес до предмету, виконує завдання з повним поясненням та обґрунтуванням, але допускає незначні помилки; може усвідомити нові для нього факти, ідеї.
	75–81	Володіє визначеним програмою навчальним матеріалом; розв'язує завдання, передбачені програмою, з частковим поясненням.
Елементарний (репродуктивний)	69–74	Володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні; може самостійно розв'язати та пояснити розв'язання завдання.
	60–68	Ознайомлений з навчальним матеріалом, відтворює його на репродуктивному рівні; виконує елементарні завдання за зразком або відомим алгоритмом.
Низький (фрагментарний)	35–59	Ознайомлений та відтворює навчальний матеріал на рівні окремих фактів та фрагментів матеріалу; під керівництвом викладача виконує елементарні завдання.
	1–34	Ознайомлений з навчальним матеріалом на рівні розпізнавання та відтворення окремих фактів.

Якщо здобувач вищої освіти повністю виконав програму дисципліни та набрав протягом семестру 75 і більше балів, то підсумкова оцінка може бути виставлена без опитування чи виконання екзаменаційного завдання на момент проведення екзамену.

У разі, якщо здобувач вищої освіти бажає поліпшити свою оцінку, або не набрав 75 балів, він складає екзамен з усієї програми навчальної дисципліни у вигляді письмового опитування знань згідно завдань встановленого зразка. Результат виконання екзаменаційних завдань оцінюється з урахуванням результатів у співвідношенні 80:20, де 80 – максимальна оцінка за виконання екзаменаційного завдання, 20 – результат поточної успішності відповідно до шкали переводу поточної роботи для врахування її при підсумковій оцінці.

Обсяг дисципліни в кредитах та його розподіл (тематичний план)

Назва теми	Кількість годин				Форми контролю
	Усього годин / кредитів	з них			
		Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота студентів	
1	2	3	4	5	6
Тема 1. Предмет, методологія, завдання теорії організації	16	4	2	10	УО, Т, СУН, П
Тема 2. Загальна характеристика організації	16	4	2	10	УО, Т, ПО, ІЗ, КТ, Е, СУН, П
Тема 3. Організація як система	18	4	6	8	УО, Т, ПО, ІЗ, КТ, Е, СУН, П
Тема 4. Організація як процес	18	4	6	8	УО, Т, ПО, ІЗ, КТ, Е, СУН, П
Тема 5. Теоретичні засади організації як об'єкта управління	20	4	6	10	УО, Т, ПО, ІЗ, КТ, Е, СУН, П
Тема 6. Організаційне проектування	20	6	6	8	УО, Т, ПО, ІЗ, КТ, Е, СУН, П
Тема 6.1. Теоретичні засади проектування організації		2	2		
Тема 6.2. Алгоритм організаційного проектування		2	2		
Тема 6.3. Організація проектування та аналіз ефективності його реалізації		2	2		
Тема 7. Структура організації як чинник забезпечення її ефективності	20	4	4	12	УО, Т, ПО, ІЗ, КТ, Е, СУН, П
Тема 8. Організаційна культура	18	4	4	10	УО, Т, ПО, ІЗ, КТ, Е, СУН, П
Тема 9. Інформаційно-аналітичні технології в організації	18	4	4	10	УО, Т, ПО, ІЗ, КТ, Е, СУН, П
Тема 10. Ефективність діяльності організації: економічні та соціальні аспекти	16	4	2	10	УО, Т, ПО, ІЗ, КТ, СУН, П
Разом	180	42	42	96	
Підсумковий контроль – екзамен					

Умовні позначення: УО – усне опитування, ПО – письмове опитування, ІЗ – індивідуальне завдання, Т – тестування, КТ – комп'ютерне тестування, Е – підготовка есе, П – презентація, СУН – використання системи управління навчанням Moodle.

II. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Зміст дисципліни (теми програми).

Тема 1. Предмет, методологія, завдання теорії організації

Сутність поняття «організація». Теорія організації як наука. Предмет науки «Теорія організації». Методологія, методи та основні завдання теорії організації. Етапи розвитку теорії організації.

Принципи організації. Теорії організації. Ф. Тейлор та наукові основи теорії організації. Принципи організації А. Файоля. Бюрократія М. Вебера. Е. Мейо та Хоторнський експеримент. Ч. Барнард та цілеспрямовані організації. Д. Макгрегор та теорія Х-У. А. Чандлер, Дж. Томпсон, П. Лоуренс. Дж. Лорш та дослідження впливу зовнішнього середовища на організацію. Р. Сайерт, Дж. Марч, Г. Саймон та модель «смітника».

Прагматика як частина загальної теорії організації. Генезис теорії організації. Місце теорії організації в системі наукових знань.

Сучасна теорія організації. Ситуаційний підхід. Екологічний підхід. Підхід організаційного навчання. Моделі організації. Класична модель організації. Бюрократична модель організації. Неокласична модель організації. Інституційна модель організації. Системна модель організації.

Тема 2. Загальна характеристика організації

Хаос і невизначеність та організація. Основні підходи до визначення сутності організації. Генезис організації. Положення генезису організації. Природа організації. Властивості організації. Загальні властивості організації. Соціальні властивості організації. Синергетичні властивості організації. Риси організації.

Принципи організації. Класифікація принципів організації. Принципи цілі організації. Принципи форми організації. Принципи взаємозв'язку організації. Принципи змісту організації. Принципи взаємодії організації.

Система законів організації. Основні закони організації. Закон синергії. Закони форми. Закони взаємозв'язку. Закони змісту. Закони взаємодії.

Тема 3. Організація як система

Поняття організаційної системи. Організація як відкрита система. Організація як елемент суспільної системи. Організація як цілеспрямована система.

Внутрішнє середовище організації. Основні підсистеми організації: організаційна, економічна, фінансова, соціально-психологічна, технічна, технологічна. Ресурси організації.

Зовнішнє середовище організації. Чинники зовнішнього середовища організації. Середовище прямого й непрямого впливу. Взаємозв'язок та взаємозалежність внутрішніх елементів організації та факторів зовнішнього середовища.

Класифікація організацій. Види та типи організацій. Критерії групування організацій. Формальні та неформальні організації. Організаційна система та колектив організації.

Тема 4. Організація як процес

Статика та динаміка організаційних систем. Динамічна організація. Порівняльний аналіз принципів дії статичних та динамічних організацій. Стагнація організації. Критерії визначення складових процесу організації.

Організація як система процесів. Види процесів в організації. Основні процеси в організації. Допоміжні процеси в організації. Управлінські процеси в організації. Схема взаємозв'язку процесів в організації.

Тема 5. Теоретичні засади організації як об'єкта управління

Організація як керована система. Принципи організації як об'єкта управління. Принцип обґрунтованості організації. Принцип цілеспрямованості організації. Принцип моделювання організації. Система управління організацією. Види аналізу систем управління організацією. Ціль, предмет і методи науки про управління організацією. Завдання управління сучасною соціальною організацією. Технології управління організацією.

Тема 6. Організаційне проектування

Поняття проектування. Сутність проектування організації. Характер проекту організації. Методи організаційного проектування. Оригінальне проектування організації. Типове проектування організації. Автоматизоване проектування організації. Цикл життя організації. Універсальні погляди на проект організації. Бюрократична модель організації. Бехавіоральна модель організації.

Процес організаційного проектування. Типова схема процесу організаційного проектування. Етапи проектування організації. Чинники проектування організації: зовнішнє середовище, технологічне середовище, стратегічний вибір. Вплив ситуації на проект організації.

Масштаб організації та чинники, що його зумовлюють. Ефект масштабу діяльності організації. Аналіз та проектування організаційних структур різних типів. Проектування і методи коректування організаційних систем.

Тема 7. Структура організації як чинник забезпечення її ефективності

Поняття організаційної структури. Поняття організаційної схеми. Види організаційних структур. Формальна організаційна структура. Неформальна організаційна структура. Елементи структури організації. Зв'язки в організації: горизонтальні, вертикальні, лінійні, функціональні. Підходи до формування організаційної структури. Фактори, що обумовлюють тип організаційної структури.

Класичні концепції організаційних структур. Характеристика організаційної структури. Складність організації. Формалізація організації. Централізація та децентралізація в організації. Критерії рівня централізації чи децентралізації в організації. Абсолютна централізація в організації. Абсолютна децентралізація в організації. Чинники, що впливають на прийняття управлінських рішень про децентралізацію в організації: зовнішні та внутрішні. Оцінка організаційної структури. Показники оцінки організованості структури організації. Організаційна структура та ефективність організації.

Тема 8. Організаційна культура

Організаційної культури. Принципи побудови організаційної культури. Концепція організаційної культури. Адаптація організації до вимог зовнішнього середовища. Соціальні цінності організації.

Система організаційних комунікацій. Роль та місце лідера в організації. Корпоративний імідж організації. Організаційна культура та організаційна поведінка.

Організаційна культура та ефективність організації. Типи організаційної культури. Перехід до нової концепції організаційної культури. Сучасна українська організаційна культура: джерела та основний зміст.

Тема 9. Інформаційно-аналітичні технології в організації

Інформація в організації як чинник забезпечення її ефективності. Класифікація інформації в організації. Основні вимоги до інформації. Завдання інформаційного забезпечення організації. Поняття інформаційних технологій. Вплив інформаційних технологій на організацію. Сфери інформатизації в організації.

Проектування використання інформаційних технологій. Бази та банки даних і організації. Проектування інформаційної інфраструктури. Комунікації в організації. Система автоматизованого управління організацією. Інформаційні процеси в організації. Методи та засоби інформаційного моделювання процесів та систем в організації.

Тема 10. Ефективність діяльності організації: економічні та соціальні аспекти

Види ефекту діяльності організації. Потенційний і фактичний ефект діяльності організації. Ефект і ефективність діяльності організації. Поняття ефективності діяльності організації. Модель ефективності діяльності організації. Фактори ефективності організації. Загальна економічна ефективність організації. Науково-технічна ефективність. Соціальна ефективність організації. Екологічна ефективність організації. Ефективність затрат на функціонування та розвиток організації. Завдання підвищення ефективності діяльності організації. Економічна ефективність діяльності організації.

Конкурентоздатність організації. Сутність та фактори конкурентоспроможності організації. Конкурентний стан організації. Соціальна ефективність діяльності організації. Суспільна відповідальність і організація. Межі суспільною відповідальності. Система показників ефективності діяльності організації. Вимоги до показників ефективності діяльності організації. Організація аналізу та оцінки ефективності діяльності організації. Цілі аналізу ефективності діяльності організації. Принципи аналізу ефективності діяльності організації. Методи аналізу ефективності діяльності організації. Етапи аналізу ефективності діяльності організації. Критерії успішності діяльності організації.

Структура навчальної дисципліни

Результати навчання	Навчальна діяльність	Робочий час студента, год.
1	2	3
<p>Знати: поняття організації як об'єкта; поняття організації як процесу; поняття організації як властивості; місце теорії організації в системі наукових знань.</p> <p>Вміти: аналізувати наявність характеристик базових організаційних теорій в діяльності сучасних організацій; управляти розвитком організації на основі сучасних методів і передових наукових досягнень.</p>	<p>Тема № 1. Предмет, методологія, завдання теорії організації</p> <p><i>Лекція № 1</i> План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Теорія організації як наука та її місце в системі наукових знань. 2. Еволюція теорії організації. 3. Основоположні ідеї теорії організації. 4. Сучасна теорія організації. 	2
	<p><i>Лекція № 2</i> План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Класична модель організації. 2. Бюрократична модель організації. 3. Неокласична модель організації. 4. Інституційна модель організації. 5. Системна модель організації. <p><i>Література:</i> Основна: [1–5]. Додаткова: [6–11]. Інтернет-джерела: [12–14].</p>	2
	<p><i>Самостійна робота студентів</i> Вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка до практичного заняття. Скласти порівняльну таблицю моделей організації.</p>	10
	<p><i>Практичне заняття № 1</i> <i>Питання до заняття</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Переваги та недоліки існуючих організаційних теорій. 2. Основні моделі організації. 3. Сучасний стан організаційної парадигми. 	2
<p>Знати: поняття закону організації; класифікацію і сутність законів організації</p>	<p>Тема № 2. Загальна характеристика організації</p> <p><i>Лекція №3</i> План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Організація як універсальна категорія: основні підходи. 2. Генезис організації. 3. Властивості організації. 4. Принципи організації. 	2

1	2	3
<p>Вміти: розрізняти закони за якими існує організація, визначати принципи організації, навчитися групувати їх.</p>	<p><i>Лекція № 4</i> План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Система законів організації. 2. Закони форми. 3. Закони взаємозв'язку. 4. Закони змісту. 5. Закони взаємодії. <p><i>Література:</i> Основна: [1–5]. Додаткова: [6–11]. Інтернет-джерела: [12–14].</p>	2
	<p><i>Самостійна робота студентів</i> Вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка до практичного заняття. Проаналізувати дію законів на прикладі конкретної організації:</p> <ul style="list-style-type: none"> - самозбереження; - розвитку; - інформованості-впорядкованості; - єдності аналізу і синтезу; - композиції і пропорційності. 	10
	<p><i>Практичне заняття № 2</i> Питання до заняття</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Основні підходи до визначення сутності організації. 2. Генезис організації. 3. Властивості організації. 4. Принципи організації. 5. Система законів організації. 	2
<p>Знати: поняття організації як системи; основні положення теорії організаційних систем; моделі життєвого циклу організацій.</p>	<p>Тема № 3. Організація як система <i>Лекція № 5</i> План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття організаційної системи. 2. Організація як відкрита система. 3. Життєвий цикл організації. 4. Соціальна організація. 	2
	<p><i>Лекція № 6</i> План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Внутрішнє середовище організаційної системи. Підсистеми організації. 2. Зовнішнє середовище організаційної системи. 3. Класифікація організацій. 4. Еволюція соціальних організацій. <p><i>Література:</i> Основна: [1–5]. Додаткова: [6–11]. Інтернет-джерела: [12–14].</p>	2

1	2	3
<p>Вміти: аналізувати зовнішнє і внутрішнє середовище організації, виявляти її ключові елементи і оцінювати його вплив на організацію; вирішувати організаційні завдання щодо стадій життєвого циклу організації.</p>	<p><i>Самостійна робота студентів</i> Вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка до практичного заняття. Скласти порівняльну таблицю існуючих моделей життєвого циклу організації. Побудувати схему процесу функціонування соціально-економічної системи.</p>	8
	<p><i>Практичне заняття № 3</i> Питання до заняття 1. Еволюція розвитку системних уявлень. 2. Сутність системного підходу. 3. Правила побудови систем. 4. Загальна класифікація систем. 5. Класифікація систем за ознакою реалізації суспільних функцій.</p>	2
	<p><i>Практичне заняття № 4</i> Питання до заняття 1. Внутрішнє середовище організації. 2. Взаємозв'язок внутрішніх факторів.</p>	2
<p>Знати: поняття організації як процесу; критерії визначення складових процесу організації.</p> <p>Вміти: визначати основні, допоміжні та управлінські процеси в організації.</p>	<p><i>Практичне заняття № 5</i> Питання до заняття 1. Зовнішнє середовище організації. 2. Взаємозв'язок факторів зовнішнього та внутрішнього середовища організації.</p>	2
	<p>Тема № 4. Організація як процес <i>Лекція № 7</i> План лекції 1. Статика та динаміка організаційних систем. 2. Динамічна організація. 3. Критерії визначення складових процесу організації.</p> <p><i>Лекція № 8</i> План лекції 1. Організація як система процесів. 2. Основні процеси в організації. 3. Допоміжні процеси в організації. 4. Управлінські процеси в організації.</p> <p><i>Література:</i> Основна: [1–5]. Додаткова: [6–11]. Інтернет-джерела: [12–14].</p>	2
	<p><i>Самостійна робота студентів</i> Вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка до практичного заняття. Підготувати порівняльну таблицю принципів дії статичних та динамічних організацій.</p>	8

1	2	3
	<p><i>Практичне заняття № 6</i> Завдання до заняття На прикладі конкретного підприємства охарактеризуйте організацію як систему процесів. Які процеси в організації носять інформаційний характер. Наведіть приклади допоміжних процесів в організації. Чи можуть управлінські процеси в організації бути основними.</p> <p><i>Практичне заняття № 7</i> Завдання до заняття 1. Альтернативні парадигми організаційного процесу. 2. Кібернетичний підхід до управління організацією.</p> <p><i>Практичне заняття № 8</i> Завдання до заняття 1. Оптимізація управління. 2. Управлінські процеси в організації.</p>	<p>2</p> <p>2</p> <p>2</p>
<p>Знати: специфічні риси діяльності як форми людської активності; принципи системи управління; методи управління; завдання управління сучасною соціальною організацією.</p> <p>Вміти: диференціювати цілі на різних рівнях; співвідносити поняття «організація» і «управління».</p>	<p>Тема № 5. Теоретичні засади організації як об'єкта управління</p> <p><i>Лекція № 9</i> План лекції 1. Організація як керована система. 2. Принципи організації як об'єкта управління. 3. Принцип обґрунтованості організації. 4. Принцип цілеспрямованості організації. 5. Принцип моделювання організації.</p> <p><i>Лекція № 10</i> План лекції 1. Система управління організацією. 2. Види аналізу систем управління організацією. 3. Завдання управління сучасною соціальною організацією. 4. Технології управління організацією.</p> <p><i>Література:</i> Основна: [1–5]. Додаткова: [6–11]. Інтернет-джерела: [12–14].</p> <p><i>Самостійна робота студентів</i> Вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка до практичного заняття. Проаналізувати дію принципів на прикладі конкретної організації/підприємства.</p>	<p>2</p> <p>2</p> <p>10</p>

1	2	3
	<p><i>Практичне заняття № 9</i> Питання до заняття</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Співвідношення понять «організація» та «управління». 2. Головні процеси організації. 3. Структура організації, її головні елементи та взаємозв'язки. 4. Система управління організацією. <p><i>Практичне заняття № 10</i> Завдання до заняття Технології управління організацією: теоретичні засади та практичні підходи.</p> <p><i>Практичне заняття № 11</i> Завдання до заняття Побудувати структуру організації на основі вихідної інформації: smida.gov.ua.</p>	<p>2</p> <p>2</p> <p>2</p>
<p>Знати: значення і завдання організаційного проєктування; механізм проєктування та методи коректування організаційних систем.</p> <p>Вміти: проєктувати організаційну структуру; вдосконалити існуючу структуру організації.</p>	<p>Тема № 6. Організаційне проєктування Тема 6.1. Теоретичні засади проєктування організації <i>Лекція №11</i> План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність проєктування організації. 2. Оригінальне проєктування організації. 3. Типове проєктування організації. <p>Тема 6.2. Алгоритм організаційного проєктування <i>Лекція № 12</i> План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Автоматизоване проєктування організації 2. Етапи проєктування організації. 3. Чинники проєктування організації <p>Тема 6.3. Організація проєктування та аналіз ефективності його реалізації <i>Лекція № 13</i> План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Аналіз та проєктування організаційних структур різних типів. 2. Проєктування і методи коректування організаційних систем. 3. Універсальні погляди на проєкт організації. <p><i>Література:</i> Основна: [1–5]. Додаткова: [6–11]. Інтернет-джерела: [12–14].</p>	<p>2</p> <p>2</p> <p>2</p>
	<p><i>Самостійна робота студентів</i> Вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка до практичного заняття. Визначити переваги та недоліки традиційних та адаптивних організаційних форм управління. Підготувати есе на тему « Криза парадигми традиційного менеджменту».</p>	<p>8</p>

1	2	3
	<p><i>Практичне заняття № 12</i> Питання до заняття</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Теоретичні засади створення й розвитку організаційних форм управління. 2. Методологія проєктування організаційних форм управління. 3. Основні методологічні принципи проєктування організаційних форм управління. 4. Технологія проєктування організаційних форм управління. <p><i>Практичне заняття № 13</i> <i>Завдання до заняття</i> Побудувати структурно-логічну схему чинників, що впливають на процес проєктування на прикладі конкретного підприємства або організації.</p> <p><i>Практичне заняття № 14</i> <i>Завдання до заняття</i> Проаналізувати чинники, що впливають на процес проєктування на прикладі конкретного підприємства або організації.</p>	<p>2</p> <p>2</p> <p>2</p>
<p>Знати: поняття структури організації та принципи її побудови.</p> <p>Вміти: визначати та формувати організаційну структуру організації.</p>	<p>Тема № 7. Структура організації як чинник забезпечення її ефективності <i>Лекція № 14</i> План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття структури організації та принципи її побудови. 2. Формальна та неформальна організаційна структура. 3. Елементи структури та зв'язки в організації. <p><i>Лекція № 15</i> План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Концепції організаційних структур. 2. Підходи до формування організаційної структури. 3. Характеристики організаційної структури. <p><i>Література:</i> Основна: [1–5]. Додаткова: [6–11]. Інтернет-джерела: [12–14].</p> <p><i>Самостійна робота студентів</i> Вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка до практичного заняття. Побудувати структурно-логічну схему управління на прикладі конкретного підприємства або організації. Дослідити питання формування та особливостей функціонування неформальних груп, лідерів та відносин в організації.</p>	<p>2</p> <p>2</p> <p>12</p>

1	2	3
	<p><i>Практичне заняття № 15</i> Питання до заняття</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Структура організації та принципи її побудови. 2. Види організаційної структури. 3. Неформальні групи, лідери, відносини в організації. 5. Компоненти структури організації. 6. Горизонтальні, вертикальні, лінійні та функціональні зв'язки. 7. Концепції організаційних структур. <p><i>Практичне заняття № 16</i> Завдання до заняття Побудувати організаційну структуру організації за поданими параметрами.</p>	<p>2</p> <p>2</p>
<p>Знати: поняття організаційної культури; класифікацію типів організаційної культури і субкультури.</p> <p>Вміти: визначати тип конкретної організаційної культури і субкультури.</p>	<p>Тема № 8. Організаційна культура <i>Лекція № 16</i> План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття, структурні елементи і властивості організаційної культури. 2. Функції організаційної культури. 3. Класифікація організаційної культури. <p><i>Лекція № 17</i> План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Система методів підтримки культури організації. 2. Зміна організаційної культури. <p><i>Література:</i> Основна: [1–5]. Додаткова: [6–11]. Інтернет-джерела: [12–14].</p>	<p>2</p> <p>2</p>
	<p><i>Самостійна робота студентів</i> Вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка до практичного заняття. Проаналізувати організаційну культуру конкретного підприємства або організації.</p>	<p>10</p>
	<p><i>Практичне заняття № 17</i> Питання</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Концептуальні підходи до формування організаційної культури. 2. Моделі організаційної культури. 3. Типологія організаційних культур. 4. Визначальні фактори культури організації. <p><i>Практичне заняття № 18</i> Питання до заняття</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Характеристика типів культури. 2. Сучасна українська організаційна культура. 	<p>2</p> <p>2</p>

1	2	3
<p>Знати: основні поняття координації; інструменти організаційних комунікацій; поняття інформаційних систем в організації.</p>	<p>Тема № 9. Інформаційно-аналітичні технології в організації</p> <p><i>Лекція № 18</i> План лекції 1. Інформація в організації як чинник забезпечення її ефективності. 2. Технології інформаційної діяльності в організації.</p> <p><i>Лекція № 19</i> План лекції 1. Інформаційна система організації. 2. Сучасні інформаційні технології організаційної культури.</p> <p><i>Література:</i> Основна: [1–5]. Додаткова: [6–11]. Інтернет-джерела: [12–14].</p>	<p>2</p> <p>2</p>
	<p><i>Самостійна робота студентів</i> Вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка до практичного заняття. Підготувати есе на тему «Сучасні інструментальні інформаційні технології».</p>	<p>10</p>
	<p><i>Практичне заняття № 19</i> Питання до заняття 1. Інформація в організації. 2. Джерела управлінської інформації, її вартість. 3. Технології інформаційної діяльності в організації. 4. Еволюція апарату управління з позиції інформаційного забезпечення. 5. Аналітичні методи отримання інформації.</p> <p><i>Практичне заняття № 20</i> Питання до заняття 1. Інформаційне забезпечення управлінської діяльності. 2. Інформаційні технології в організації. 3. Інтернет як інноваційний засіб реалізації інформаційних технологій. 4. Інформаційна система організації.</p>	<p>2</p> <p>2</p>

1	2	3
<p>Знати: сутність поняття «ефективність»; критерії організаційної ефективності та їх види.</p> <p>Вміти: оцінювати ефективність організаційних систем.</p>	<p>Тема № 10. Ефективність діяльності організації: економічні та соціальні аспекти</p> <p><i>Лекція № 20</i></p> <p>План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття ефективності діяльності організації. 2. Чинники ефективності організації. 3. Критерії організаційної ефективності та види ефектів. <p><i>Лекція № 21</i></p> <p>План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Оцінка ефективності діяльності організації. 2. Оцінка ефективності організаційних систем. <p><i>Література:</i> Основна: [1–5]. Додаткова: [6–11]. Інтернет-джерела: [12–14].</p>	<p>2</p> <p>2</p>
	<p><i>Самостійна робота студентів</i></p> <p>Вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка до практичного заняття. Дослідити особливості організації аналізу та оцінки ефективності діяльності організації.</p>	<p>10</p>
	<p><i>Практичне заняття № 21</i></p> <p>Питання до заняття:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Види ефекту діяльності організації. 2. Поняття ефективності діяльності організації. 3. Економічна ефективність діяльності організації. 4. Соціальна ефективність діяльності організації. 5. Система показників ефективності діяльності організації. 	<p>2</p>
	<p>ВСЬОГО:</p>	

III. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

Основні

1. Петрович Й.М., Галаз Л.В., Процак К.В. *Теорія організації : підручник / за заг. ред. Й.М. Петровича. 2-ге вид., стер. Львів : Магнолія 2006, 2021. 336 с. (Вища освіта в Україні).*
2. Свидрук І.І., Миронов Ю.Б., Кундицький О.О. *Теорія організації : підручник. Львів : Новий Світ-2000, 2020. 175 с. (Вища освіта в Україні).*
3. Білявська Ю.В., Микитенко Н.В. *Теорія організації : підручник. Київ : КНТЕУ, 2019. 424 с.*
4. Монастирський Г.Л. *Теорія організації : підручник. Тернопіль : ТНЕУ, 2019. 287 с.*
5. Терещенко Т.В. *Теорія організації: навч. посіб. Хмельницький: Хмельниц. ун-т упр. та права. 2018. 335 с.*

Додаткові

6. Zayukov I.V., Kobylanska I.M., Kobylianskyi A.V., Dembitska S.V. Modeling of labor potential of Ukraine: formation of knowledge base. *Informatyka, Automatyka, Pomiaru W Gospodarce I Ochronie Środowiska*. 2022. 12(3). pp. 74-78. URL: <https://doi.org/10.35784/iapgos.3040>.
7. Babchynska O., Posvalyuk O., Novak I., Zayukov I. Tactics and strategy as fundamental fundamentals of the enterprise. *Theoretical Foundations in Economics and Management: collective monograph / Toporkova O., Lytovchenk O., etc. International Science Group. Boston : Primedia eLaunch, 2022. 872 p. DOI – 10.46299/ISG.2022.MONO.ECON.2.*
8. Zayukov I.V. Assessment of potential economic losses of human resources through military action in eastern ukraine. *The Russian-Ukrainian war (2014–2022): historical, political, cultural-educational, religious, economic, and legal aspects : Scientific monograph. Riga, Latvia : “Baltija Publishing”, 2022. 1436 p.*
9. Заюков І.В., Новак І.Г. Теоретико-методологічні засади формування структури іміджу підприємств сфери послуг. *Eurasian scientific discussions. Proceedings of the 13th International scientific and practical conference. Barca Academy Publishing. Barcelona, Spain. 2023. Pp. 397–402. URL: <https://sci-conf.com.ua/xiii-mizhnarodna-naukovo-praktichna-konferentsiya-eurasianscientific-discussions-22-24-01-2023-barselona-ispaniya-arhiv/ru>*
10. Лозовський О. Оптимізація комунікаційних процесів в діяльності вітчизняних підприємств. *Соціально-політичні, економічні та гуманітарні виміри європейської інтеграції України : зб. наук. пр. ІХ Міжнар. наук.-практ. конф., 14-16 вересня, 2021 р. / гол. ред. Н. Л. Замкова. Вінниця, 2021. № Ч. 1. С. 182–192. URL: http://10.0.2.150/docs/Zbirnyky_konferents/2021/14-16.09.21%201.pdf.*
11. Сазонова С.В., Кушик Б.С. Формування іміджу компанії. *Економіка. Менеджмент. Бізнес. 2020. № 2. С. 31–34.*

Інтернет-ресурси

12. Сайт Вінницького торговельно-економічного інституту. Репозиторій ВТЕІ. 2023. URL: <https://ir.vtei.edu.ua/about.php?lang=uk>.
13. Сайт Вінницького торговельно-економічного інституту. Структура. Бібліотека. Електронний каталог. 2023. URL: <http://lib.vtei.edu.ua/index.php/elektronnyi-kataloh>.
14. Сайт Вінницького торговельно-економічного інституту. Електронний університет SEL. 2023. URL: <https://sel.vtei.edu.ua/>.